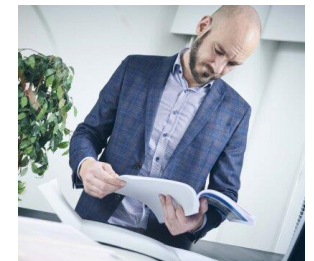

Ny lov om beskyttelse af BNBO Natur og Miljøkonferencen 2024

v. Kristoffer Juul Bertelsen

Codex Advokater – afdeling for offentlig ret

- Vores afdeling for offentlig ret betjener især kommuner og andre offentlige myndigheder med rådgivning og bistand inden for det tekniske område, herunder
  - Miljø, plan, byg, vand, natur, affald mv.
  - Ekspropriation og taksation, ledninger og forsyning, infrastruktur mv.
- Afdelingen består af 6 advokater, som sidder i Vejle og Kbh:
  - Mads Kobberø og Jens Flensborg
  - Jacob Brandt og Sarah Jano
  - Kristoffer Juul Bertelsen og Mark Christian Walthers

Plan

→ Vejen til akutplan for BNBO

→ Centrale bestemmelser i loven

→ Nedslag på aktuelle problemstillinger i loven

Tidslinje

2019: Tillægsaftale om pesticidstrategi for BNBO

- *Kommunerne pålægges i BNBO-bekendtgørelsen frem til 2022 at risikovurdere de statsligt udpegede BNBO og at indberette indsatser for beskyttelse "Fase 1"*
- *Hvis kommunerne ikke er i mål i 2022, vil aftaleparterne vedtage et generelt forbud mod sprøjtning i BNBO*

Februar 2023: Rapport. Evaluering af indsats på BNBO-området

- *Risikovurderinger stort set i mål*
- *Kun få % af BNBO er beskyttede*

Juni 2023: Ny politisk aftale, baggrund for L 123

- *Generelt forbud mod sprøjtning opgivet. I stedet pålægges kommunerne pligt til at udstede påbud*

BNBO – processen efter hidtidige regler

VFL § 11a, stk. 1, nr. 6:
Statslig udpegning af BNBO

BKG 1476/2019, § 2:
Kommunerne foretager en risikovurdering af hvert BNBO

Kommune/vandforsyning forsøger aftalebaseret beskyttelse af BNBO

MBL § 24/26a:
Forbud mod anvendelse af pesticider (mv.) i BNBO

L 123 – VFL § 13f

“En almen vandforsyning eller en kommunalbestyrelse kan for at beskytte et boringsnært beskyttelsesområde udpeget efter § 11 a, stk. 1, nr. 6, hvor kommunalbestyrelsen efter regler udstedt i medfør af § 13 e har vurderet et indsatsbehov til beskyttelse af drikkevandsinteresser mod fare for forurening fra erhvervsmæssig anvendelse af pesticider, indgå aftale med ejeren af eller indehaveren af andre rettigheder over en ejendom om dyrkningspraksis eller andre restriktioner i arealanvendelsen eller om salg af hele eller dele af ejendommen til kommunen eller den almene vandforsyning.

Stk. 2 [...]”

L 123 – MBL § 24a

---

*“Når der ifølge en risikovurdering foretaget efter regler udstedt i medfør af § 13 e i lov om vandforsyning m.v. er behov for indsatser til beskyttelse af drikkevandsinteresser mod fare for forurening fra erhvervsmæssig anvendelse af pesticider i boringsnære beskyttelsesområder udpeget efter regler udstedt i medfør af § 11 a, stk. 1, nr. 6, i lov om vandforsyning m.v., **skal kommunalbestyrelsen**, hvis der ikke kan opnås en aftale herom på rimelige vilkår efter § 13 f i lov om vandforsyning m.v., **mod fuldstændig erstatning give påbud eller nedlægge forbud mod en ellers lovlig erhvervsmæssig anvendelse af pesticider inden for et boringsnært beskyttelsesområde, jf. dog stk. 2.***

*Stk. 2. Stk. 1 gælder ikke i følgende tilfælde:
[...]*”

Kommende bekendtgørelse om frister m.v.

”§ 5. Er en aftale ikke indgået senest den 31. december 2024 inden for det boringsnære beskyttelsesområde, skal kommunalbestyrelsen udstede et påbud eller forbud mod erhvervsmæssig anvendelse af pesticider efter § 24 a, stk. 1, i miljøbeskyttelsesloven senest den 1. marts 2025, hvis risikovurderingen viser, at en beskyttelsesindsats er nødvendig, jf. dog § 6.

Stk. 2. Boringsnære beskyttelsesområder, der opstår ved senere udpegninger efter § 11 a, stk. 1, nr. 6 i vandforsyningsloven, skal kommunalbestyrelsen beskytte med et påbud eller et forbud efter § 24 a, stk. 1, i miljøbeskyttelsesloven, hvis der ikke er indgået en aftale inden for 6 måneder, risikovurderingen er indberettet til Miljøstyrelsen. Er aftalen ikke indgået, skal kommunalbestyrelsen give påbud eller udstede forbud mod erhvervsmæssig anvendelse af pesticider senest 2 måneder herefter.

- **§ 5, stk. 1 og 3:** Eksisterende udpegninger aftales senest 31/12/2024, påbud senest 01/03/2025
- **§ 6:** Hvis aftale tidligere tilbudt før 2024 → frist for påbud inden 31/12/2024
- **§ 5, stk. 2:** Nye udpegninger: Risikovurdering inden 12 måneder, derefter 6 måneder til aftale og endelig 2 måneder til påbud

De tre påbudshjemler

MBL § 24

*“[...] påbud eller nedlægge forbud for at **undgå fare for forurening** af bestående eller fremtidige vandindvindingsanlæg til indvinding af grundvand.*

MBL § 24a

*“[...] påbud eller nedlægge forbud mod en ellers lovlig erhvervsmæssig **anvendelse af pesticider inden for et boringsnært beskyttelsesområde***

MBL § 26a

*“[...] endeligt eller midlertidigt [...] pålægge ejeren af en ejendom i **området** de rådighedsindskrænkelser eller andre foranstaltninger, som er nødvendige for at sikre **nuværende eller fremtidige drikkevandsinteresser mod forurening med nitrat eller pesticider**”*

L 123's betydning for skattefrihed

Ejendomsavancebeskatningsloven:

"Fortjeneste, der er indvundet ved modtagelse af en erstatningssum i anledning af ekspropriation, medregnes ikke. Det samme gælder fortjeneste ved salg til en erhverver, der efter formålet med erhvervelsen opfylder betingelserne for at ekspropriere ejendommen. Fortjeneste indvundet ved afhændelse efter § 34 i lov om forurenede jord medregnes heller ikke."

- Både MBL § 24 og MBL § 26a er anerkendt af skattemyndighederne som værende omfattede (=er ekspropriative indgreb)
- Meget vanskeligt at se, at det skulle være anderledes med den nye MBL § 24a
- Spørgsmål om beslutninger om "ekspropriationsvilje" bliver overflødige ved aftaler efter VFL § 13f → kommunen er jo på grundlag af lovgivningen tvunget til påbud, hvis ingen aftale

Hvad hvis frister for at udstede påbud overskrides?

Lovforslaget:

Ingen stillingtagen/sanktioner

Ministersvar (spm. 1 til L123):

“I tilfælde, hvor en kommune ikke har udstedt et påbud eller forbud inden for den fastsatte frist, er det Ankestyrelsen, der fører tilsyn med, at kommunerne efterlever gældende lovgivning.”

Ankestyrelsens beføjelser efter kommunestyrelsesloven:

- Udtale sig om lovlighed (§ 50)
- Sætte ulovlige beslutninger ud af kraft (§ 50a)
- Tvangsbøder til kommunalbestyrelsesmedlemmer (§ 50b)
- Anlægge erstatningssag eller anerkendelsessøgsmål (§§ 50c og 51)
- Politianmeldelse (straf for grov tilsidesættelse, jf. § 61)

Klage og erstatning – fastsættelse og udbetaling

Ny §§ 64e-f og 95, stk. 3

- Klager over MBL § 24a-påbud har ikke opsættende virkning
- Kommunen træffer afgørelse om erstatningens størrelse samtidig med påbud. Klagemulighed til taksationsmyndighederne. Udbetaling senest når påbuddet træder i kraft ske straks uanset klage
- Opmærksomhedspunkter:
  - Husk altid forbehold for tilbagebetaling ift. både klagesag og taksationssag – tilbagebetaling følger dansk rets almindelige regler
  - Udbetalingsreglen i vejloven – betaling skal ske til panthavere. Er det også panthaveren, der skal betale tilbage (?)

Arrondering af påbuds/aftaleareal

Høringsnotat til lovudkast:

”Ved aftaler om pesticidfri drift efter § 13 f i vandforsyningsloven bliver det en mulighed at medtage områder uden for BNBO i aftalen også.

Hvad angår arrondering kan taksationsmyndighederne afsige kendelser, der også giver erstatning for områder beliggende uden for BNBO. I disse tilfælde lægges det til grund, at der herefter ikke anvendes pesticider i disse områder for at sikre, at der ikke overkompenseres. Kommunen kan tinglyse, at der ikke anvendes pesticider i dette område og i øvrigt indgå aftale med grundejeren om ikke at anvende pesticider i områderne.”

Genberegning BNBO (1)

Eksisterende udpegninger i nogle kommuner er under genberegning, forventes ikke inddraget i 2024-udpegningen

Må kommunen:

- Udsætte behandlingen af det pågældende BNBO ?
- Tage højde for kommende indskrænkninger ?
- Tage højde for kommende udvidelser ?

Kan lodsejeren kræve allerede eksisterende aftale/påbud indskrænket?

Genberegning BNBO (2) – sætte i bero?

Forarbejderne (LFF nr. 123/2024, de særlige bemærkninger til § 2, nr. 2):

“Visse kommuner afventer resultatet af genberegninger, som kan have betydning for beliggenhed, form og arealmæssige udstrækning af BNBO. Forpligtelsen i § 24 a, stk. 1, vil gælde, uanset om BNBO er under genberegning, hvis BNBO fremgår af udpegningsbekendtgørelsen.

Hvis et BNBO udvides, vil kommunalbestyrelsen efter den foreslåede bestemmelse i § 24 a, stk. 1, skulle meddele påbud eller forbud for så vidt angår de nyudpegede arealer, hvis risikovurderingen tilsiger, at en beskyttelsesindsats er nødvendig.

Genberegninger af BNBO på grundlag af f.eks. øgede vandindvindingsmængder og nye beregningsmetoder, der fører til ændringer i beliggenheden, udstrækningen eller formen på BNBO, vil skulle fremgå af udpegningsbekendtgørelsen udstedt efter § 11 a, stk. 1, nr. 6, i lov om vandforsyningsloven.”

Genberegning BNBO (3) – kommende indskrænkning

- Ingen særlige bemærkninger herom i forarbejderne
- MBL § 24a går udtrykkeligt på det udpegede areal ifl. den gældende bekendtgørelse efter risikovurdering
- Overvejelse 1): Er genberegningen udtryk for noget, der berører beskyttelsesbehovet → betydning for kommunens risikovurdering (afgrænsning af beskyttelsesbehovet)
- Overvejelse 2): Hvis vi kommer frem til en påbudssituation, er proportionalitets- og/eller nødvendighedskravet så opfyldt for arealer, der er på vej ud?

Genberegning BNBO (4) – kommende udvidelse

- Ingen særlige bemærkninger herom i forarbejderne
- Overvejelse 1): Kan der tages højde for en kommende udvidelse i en aftale?
- Overvejelse 2) Kan der tages højde herfor i en påbudssituation, herunder efter anden hjemmel?

Genberegning BNBO (5) – kan lodsejer gøre krav på ophævelse af beskyttelse?

Høringsnotat til lovudkast

”For så vidt angår grundejernes mulighed for at udtræde af aftaler for de arealer, der efter genberegning ikke er omfattet af BNBO, vil dette ikke være muligt efter den foreslåede ordning, da det skal sikres, at grundejer ikke genoptager anvendelsen af pesticider i et areal, som der er udbetalt erstatning for.

I tilfælde af genberegning, hvor det oprindelige BNBO bliver mindre, vil det arealmæssige omfang af den oprindelige beskyttelsesindsats, enten en aftale eller et påbud eller forbud, ikke blive tilsvarende mindre. Grundejer må derfor ikke anvende pesticider i området, som ved genberegning ligger uden for den nyudpegede BNBO, da den oprindelige beskyttelsesindsats fortsat er gældende og grundejer har fået erstatning herfor.

Ligeledes gælder, at det arealmæssige omfang, hvor en beskyttelsesindsats er gældende, ikke ændrer sig tilsvarende i tilfælde, hvor et BNBO ved genberegning bliver større.

Der vil skulle iværksættes beskyttelsesindsatser i de nye BNBO, der kan opstå som følge af genberegningerne, såfremt risikovurderingen foretaget efter § 13 e tilsiger det.”

Tinglysning

MBL § 24a, stk. 3:

“Kommunalbestyrelsen tinglyser for ejerens regning et påbud eller forbud efter stk. 1, medmindre afgørelsen om påbud eller forbud udgør ekspropriation, hvorefter kommunalbestyrelsen betaler for tinglysningen. Bortfalder påbuddet eller forbuddet, skal kommunalbestyrelsen lade det aflyse fra tingbogen”

- Overvejelse: Hvem afgør, om indgrebet er ekspropriativt?
  - Ifl. forarbejderne vil der typisk ikke være tale om ekspropriation.
  - Omvendt anført flere steder, at aftaler typisk vil være skattefrie (krav ifl. EAL § 11, stk. 1, at der er tale om ekspropriativt indgreb)
- Hvor kan borgeren gå hen, hvis man er uenig?

Tak for i dag

---

codex
advokater

Kristoffer Juul Bertelsen
kjb@codexlaw.dk
+45 2441 0089